

פרשת כי תשא

תשע"ט

יש מחלוקת בגמרא (מגילה ו' ע"ב) אם לעשות פורים באדר ראשון או באדר שני. ההלכה נפסקה שפורים עושים באדר שני, ובכל זאת עושים באדר ראשון פורים קטן: לא אומרים תחנון, לא אומרים "למנצח", מרבים קצת בשמחה (אורה חיים תרצו). מה העניין בזה? אם נפסק שפורים זה באדר שני, מה העניין לעשות קצת שמחה באדר ראשון?

חשבתי, שפורים קטן מרמז על עוד דבר. הרי, אם נניח שמרדכי ואסתר לא היו מצליחים לשכנע את אחשוורוש, המלך הטיפש היה נשאר בדיעה ש"כתב אשר נכתב בשם המלך ונחתום בטבעת המלך אין להשיב" (אסתר ח, ח), אז הייתה עדיין עצה.

הרי המן שלח מכתבים לשבע ועשרים ומאה מדינה "להשמיד להרג ולאבד" (שם ג, ג) לפי התאריך שלהם - מוֹחָאָרָם, או איזה תאריך בכל מדינה - מה שמקביל ל"ג באדר אצלנו.

אבל לגויים הוא כתב לפי תאריך שלהם. אז היה אפשר שזרובבל וחבריו ישבו בירושלים ויעברו את השנה, ואז ממילא לא תהיה התאמה.

הרי הגזירה משמיים הייתה על שלושה עשר לחודש שנים עשר, אז לא תהיה התאמה בין המכתבים של המן לבין הגזירה, ואז ממילא הייתה מתבטלת כל העצה של המן. לכן אולי עושים פורים קטן, לזכור שהייתה העצה הזאת.

מה זה חשוב כל כך לזכור את העצה הזאת? משום שזה חשוב לזכור, שלא העיקר זה מה שהמן ואחשוורוש חשבו, ואפילו מה שמרדכי ואסתר חשבו, להבדיל, אלא העיקר זה מה שהקדוש ברוך הוא חשב - **רַבּוֹת מְחַשְׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ וְעֵצַת ה' הִיא תְקוּמָם** (משלי יט, כא).

ברגע שגזירת המן לא מתאימה לעצת ה', אז ממילא היא לא תקום. הכל תלוי בעצת ה', לא בבשר ודם.

שמעתי פעם מהגאון רבי יצחק אזרחי שליט"א, שאולי זה הפשט במה שאומרים (מגילה ז ע"ב): **"מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי"**. צריך להגיע להכרה שלא המן עשה את הגזירה ולא מרדכי ביטל את הגזירה, אלא הכל זה הקדוש ברוך הוא.

הוא עשה ועושה ויעשה את כל המעשים, ורק כלפי חוץ זה נראה כמו שהמן עשה, לכן ארור המן וברוך מרדכי.

אבל האמת היא שהקדוש ברוך הוא, הוא עשה ועושה את כל המעשים.

חשבתי שזה אולי יענה על עוד שאלה -

אנחנו עשים פורים בארבעה עשר ובחמישה עשר באדר שני. למה? **"כִּימִים אֲשֶׁר נָחוּ בָהֶם הַיְהוּדִים מְאוּבִיָּהֶם"** (אסתר ט, כב).

אבל לכאורה היה מתאים יותר לעשות בשלושה עשר באדר, ששם היה עיקר הנס.

זה היום **"אֲשֶׁר שָׁפְרוּ אִיבֵי הַיְהוּדִים לְשָׁלוֹט בָּהֶם וְנִהְפְּחוּ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הַיְהוּדִים הַמָּה בְּשָׁנָאֵיהֶם"** (שם, א), וגם עשרת בני המן נהרגו אז. הם נתלו בארבעה עשר, אבל נהרגו בשלושה עשר.

בשושן המלך נתן עוד יום. טוב, אז נעשה בשושן עוד יום.

אבל בכל העולם היה מתאים לעשות בשלושה עשר באדר את פורים, ולא בארבע עשר.

אז חשבתי, שאולי רצו לרמוז בזה שאין עיקר השמחה בפורים על שה' הציל אותנו מהאויבים.

כמובן שזו שמחה גדולה שה' הציל אותנו מהאויבים, אבל עיקר התועלת בהצלה הזו הייתה ש**"קִימוּ וְקַבְּלוּ הַיְהוּדִים עֲלֵיהֶם"** (שם, כז), שהיהודים קיבלו את התורה מרצון, **"הדור קבלוה בימי אחשוורוש"** (שבת פח ע"א).

ומתי זה נהיה? זה נהיה בימים **"אֲשֶׁר נָחוּ בָהֶם הַיְהוּדִים מְאוּבִיָּהֶם"**.

בשלושה עשר עדיין כופים עלינו הר כגיגית, כל הסכנה מכל האויבים.

אבל כשנחו היהודים מאויביהם ואז קיבלו את התורה, אז **"הדור קבלוה בימי אחשוורוש"**.

אז לכן קבעו את פורים בימים **"אֲשֶׁר נָחוּ בָהֶם הַיְהוּדִים מְאוּבִיָּהֶם"**.

העיקר להגיע להכרה, שלא בשר ודם קובע. לא אומות העולם, ולא להבדיל ישראל, אלא הכל תלוי ברצון ה'. עד כמה שאנחנו עושים את רצון ה', רצון אבינו שבשמיים, אז אין שום אומה ולשון יכולה לשלוט בנו.

אבל, חס ושלום אם לא הולכים בדרך הזו, זה לא טוב.

לכן, ימי שושן ושמחה וקבלת התורה מרצון - זה עיקר הפורים.

תשפ"ב

היום זה פורים קטן, אז נדבר על עניין פורים קטן.
היה קשה לי:

המון שלח מכתבים לשבע ועשרים ומאה מדינה לפי התאריכים שלהם, מוקאָרם או חודש אחר, מה שקוראים לחודשים אצלם.
אבל בשמיים נגזר על י"ג באדר, אז איך הוא יכול לדעת מתי יצא י"ג באדר - הרי זה תלוי אם שבט יהיה מלא או חסר?
אז יכול להיות שהוא חשב לשכור עדים כמו שהביתוסיים עשו - לשכור עדים שיעידו על קידוש החודש, אז ממילא קידוש החודש יהיה שבט חסר.
אבל מה שקשה לי, או מה שאני חושב, שזה למעשה פורים קטן.
שאל מרדכי ואסתר לא היו מצליחים עם המלך הטיפש, והגזרה הייתה עדיין עומדת במקומה, הייתה עצה שזרובבל ובית דינו ישבו ויעברו את השנה, ואז ממילא לא תהיה התאמה בין התאריכים של המן ובין י"ג באדר, וכך הייתה הגזירה מתבטלת מאליה.
אז לכן אנחנו עושים פורים קטן - לזכור את הדבר הזה, שבית דין יכלו לבטל את הגזרה של המן.

זה הרי כלל גדול שהתורה שולטת בהרבה דברים.
חז"ל אמרו (ירושלמי כתובות א,ה) שבת שלוש שנים שהטבע שלה ככה, אם בית דין עיברו את השנה אז היא חוזרת להיות פחות מבת שלוש שנים, אז הטבע השתנה אצלה.
אני מסתפק אפילו לעניין הלכה: אם קטן נהיה בר מצווה - נניח בז' באדר - וקידש אישה, מי שיבוא עליה חייב מיתת בית דין.
אבל אם אחר כך ישבו בית דין ויעברו את השנה, אז נמצא שהוא עוד קטן, ואשת איש תצא למפרע מבעלה.
אני לא יודע אם זה נכון, אבל לכאורה כך יוצא, שאשת איש תחזור להיות פנויה למפרע.

אגב, רציתי לבאר מה שחז"ל דרשו (מגילה טז ע"ב):

"לִיהוּדִים הֵיְתָה אֹרְהָ וְשִׁמְחָה וְשִׁשְׁן וְיִקְר': אֹרְהָ זוֹ תוֹרָה וְגו' שִׁמְחָה זוֹ יוֹם טוֹב וְגו' שִׁשְׁן זוֹ מִילָה וְגו' וְיִקְר' אֵלוֹ תְּפִילִין וְגו'".

מה זה קשור ליום ש"ו וּמְרַדְכִי יֵצֵא מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ" (אסתר ח טו-טז)?
"אֹרְהָ זוֹ תוֹרָה" - שעד היום ההוא היהודים אומרים הרבה סליחות ותהלים, אז לא מספיקים ללמוד הרבה תורה.

עכשיו, כשמרדכי יצא מלפני המלך, אז אפשר שוב ללמוד הרבה תורה.

"שִׁמְחָה זוֹ יוֹם טוֹב" - זה פשוט שליהודים נהיה יום טוב.

"שִׁשְׁן זוֹ מִילָה" - כי עד עכשיו הנשים צמות אז אין להם הרבה חלב, ואם אין הרבה חלב אי אפשר למול את הילדים, הם חלשים מדי. עכשיו שאפשר לאכול כרגיל, אז אפשר גם למול את הילדים.

פרשת כי תשא ♦ ומפז רב

”וַיִּקְרָא אֱלֹהֵי תַפְלִיין” - כי עד עכשיו היהודים שמים אפר על הראש, אז אי אפשר להניח תפליין. עכשיו שכבר לא שמים אפר על הראש, אז אפשר שוב להניח תפליין. לכן **”לַיהוּדִים הִיתָה אֹרֶה וְשִׂמְחָה וְשִׂשׂוֹן וִיקָר”**.

